

TIESAS SPRIEDUMS (ceturtā palāta)

2008. gada 10. aprīlī*

Lieta C-393/06

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši EKL 234. pantam, ko *Vergabekontrollsenat des Landes Wien* (Austrija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2006. gada 17. augustā un kas Tiesā reģistrēts 2006. gada 22. septembrī, tiesvedībā

Ing. Aigner, Wasser-Wärme-Umwelt GmbH

pret

Fernwärme Wien GmbH.

TIESA (ceturtā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs K. Lēnartss [*K. Lenaerts*], tiesneši Dž. Arestis [*G. Arestis*], E. Juhāss [*E. Juhász*] (referents), J. Malenovskis [*J. Malenovský*] un T. fon Danvics [*T. von Danwitz*],

* Tiesvedības valoda — vācu.

ģenerāladvokāts D. Ruiss-Harabo Kolomers [*D. Ruiz-Jarabo Colomer*],
sekretārs B. Fileps [*B. Fülöp*], administrators,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2007. gada 11. oktobra tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- *Ing. Aigner, Wasser-Wärme-Umwelt GmbH* vārdā — S. Zīghartsleitners [*S. Sieghartsleitner*] un M. Pihlmairs [*M. Pichlmair*], *Rechtsanwälte*,
- *Fernwärme Wien GmbH* vārdā — P. Mādls [*P. Madl*], *Rechtsanwalt*,
- Austrijas valdības vārdā — M. Frūmans [*M. Fruhmann*] un K. Meirs [*C. Mayr*],
pārstāvji,
- Ungārijas valdības vārdā — J. Fazekaša [*J. Fazekas*], pārstāve,
- Somijas valdības vārdā — A. Gimareša-Purokoski [*A. Guimaraes-Purokoski*],
pārstāve,
- Zviedrijas valdības vārdā — A. Falka [*A. Falk*], pārstāve,
- Eiropas Kopienu Komisijas vārdā — K. Lūiss [*X. Lewis*], pārstāvis, kam palīdz
M. Nunjess-Millers [*M. Núñez-Müller*], *Rechtsanwalt*,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus 2007. gada 22. novembra tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt attiecīgos noteikumus Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 31. marta Direktīvā 2004/17/EK, ar ko koordinē iepirkuma procedūras, kuras piemēro subjekti, kas darbojas ūdensapgādes, enerģētikas, transporta un pasta pakalpojumu nozarēs (OV L 134, 1. lpp.), un Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 31. marta Direktīvā 2004/18/EK par to, kā koordinēt būvdarbu valsts līgumu, piegādes valsts līgumu un pakalpojumu valsts līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūru (OV L 134, 114. lpp.).
- 2 Šis lūgums tika iesniegts prāvā starp *Ing. Aigner, Wasser-Wärme-Unwelt GmbH* (turpmāk tekstā — "*Ing. Aigner*") un *Fernwärme Wien GmbH* (turpmāk tekstā — "*Fernwärme Wien*") par šīs pēdējās izsludinātās publiskā iepirkuma procedūras likumīgumu.

Atbilstošās tiesību normas

Kopienu tiesiskais regulējums

- 3 Ar Padomes Direktīvu 2004/17 iedibināta līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūru koordinēšana noteiktās nozarēs, proti, ūdensapgādes, enerģētikas, transporta un telekomunikāciju nozarē. Tā ir pēctece Padomes 1993. gada 14. jūnija Direktīvai 93/38/EEK, ar ko koordinē līgumu piešķiršanas procedūras, kuras piemēro subjekti, kas darbojas ūdensapgādes, enerģētikas, transporta un telekomunikāciju nozarē, kura ar to tika atcelta un kura attiecās uz to pašu jomu.

- 4 Nozaru, uz kurām attiecas Direktīva 2004/17, savdabīgums tiek uzsvērts tās trešajā apsvērumā, kurā noteikts, ka koordinēšana šajās nozarēs ir nepieciešama tirgu, kuros attiecīgie līgumslēdzēji darbojas, noslēgtības dēļ, kas radusies dalībvalstu piešķirto īpašo vai ekskluzīvo tiesību dēļ attiecībā uz konkrētā pakalpojuma sniegšanas tīklu apgādi, nodrošinājumu vai ekspluatāciju.
- 5 Direktīvas 2004/17 2. panta 1. punkta a) apakšpunkta otrajā daļā un Direktīvas 2004/18 1. panta 9. punkta otrajā daļā noteikts, ka ar “līgumslēdzēju iestādi” cita starpā saprot “publisko tiesību subjektus”, proti, tā ir:

“[...] jebkura struktūra:

— kas nodibināta konkrētam mērķim — apmierināt vispārējas vajadzības — un kas neveic rūpnieciskas vai komerciālas darbības,

— kam ir juridiskas personas statuss, un

ko galvenokārt finansē valsts, reģionu vai pašvaldību iestādes vai citi publisko tiesību subjekti, vai ko šie subjekti pārrauga, vai kam ir vadība, pārvalde vai uzraudzības padome, kurā vairāk nekā pusi locekļu ieceļ valsts, reģionu vai pašvaldību iestādes vai citi publisko tiesību subjekti”.

6 Atbilstoši Direktīvas 2004/17 2. panta 1. punkta b) apakšpunktam:

“Šajā direktīvā:

[..]

b) “publisks uzņēmums” — jebkurš uzņēmums, uz kuru līgumslēdzējām iestādēm ir tieša vai netieša dominējoša ietekme īpašuma, finanšu dalības vai to reglamentējošo noteikumu dēļ”.

7 Šīs direktīvas 2. panta 2. punktā noteikts:

“Šī direktīva attiecas uz līgumslēdzējiem,

a) kas ir līgumslēdzējas iestādes vai publiski uzņēmumi un kas veic vienu no 3. līdz 7. pantā minētajām darbībām;

b) kuru viens no darbības veidiem, ja attiecīgie līgumslēdzēji nav līgumslēdzējas iestādes vai publiski uzņēmumi, ir kāda no 3. līdz 7. pantā minētajām darbībām vai to apvienojums un kuras darbojas, pamatojoties uz īpašām vai ekskluzīvām tiesībām, ko piešķir dalībvalsts kompetentā iestāde.”

8 Direktīvas 2004/17 3.–7. pantā ir uzskaitītas darbības jomas, kurām šī direktīva ir piemērojama. Šīs jomas ir gāze, siltums un elektroenerģija (3. pants), ūdens (4. pants), transporta pakalpojumi (5. pants), pasta pakalpojumi (6. pants) un naftas, gāzes, akmeņogļu vai cita veida cietā kurināmā izpēte vai ieguve, kā arī ostas un lidostas (7. pants).

9 Šīs direktīvas 3. panta 1. punktā ir noteikts:

“Saistībā ar gāzi un siltumu šī direktīva attiecas uz šādām darbībām:

a) tādu fiksēto tīklu nodrošināšana vai ekspluatācija, kas paredzēti pakalpojumu sniegšanai iedzīvotājiem saistībā ar gāzes vai siltuma ražošanu, pārvadi vai sadali; vai arī

b) gāzes vai siltuma piegāde šādiem tīkliem.”

10 Šīs pašas direktīvas 9. pants ir formulēts šādi:

“Līgumi, kas attiecas uz vairākām darbībām

1. Uz līgumu, kas paredzēts vairāku darbību veikšanai, attiecas noteikumi, kas piemērojami darbībai, kura paredzēta kā līguma galvenā darbība.

Viena līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas un vairāku atsevišķu līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas izvēli tomēr nevar izdarīt, ja kā mērķis ir noteikts šīs direktīvas vai attiecīgā gadījumā Direktīvas 2004/18/EK darbības jomas neattiecināšana uz konkrēto līgumu.

2. Ja uz kādu no darbībām, kam paredzēts līgums, attiecas šī direktīva un uz citu darbību attiecas iepriekš minētā Direktīva 2004/18/EK, un ja nav iespējams objektīvi noteikt, kura darbība paredzēta kā līguma galvenā darbība, līguma slēgšanas tiesības piešķir saskaņā ar iepriekš minēto Direktīvu 2004/18/EK.

[..]”

- 11 Šīs pašas direktīvas 20. panta ar nosaukumu “Līguma slēgšanas tiesības, kas piešķirtas mērķiem, kuri nav attiecīgās darbības veikšana, vai kas piešķirtas šādas darbības veikšanai trešā valstī” 1. punktā noteikts:

“Šī direktīva neattiecas uz līguma slēgšanas tiesībām, ko līgumslēdzēji piešķir mērķiem, kuri nav 3. līdz 7. pantā minēto darbību veikšana, vai šādu darbību veikšanai trešā valstī apstākļos, kas nav Kopienas tīkla vai ģeogrāfiska apgabala izmantošana”.

- 12 Visbeidzot, Direktīvas 2004/17 30. pantā ar nosaukumu “Procedūra, ko piemēro, lai noteiktu, vai uz konkrētu darbību attiecas tieša konkurence” noteikts:

“1. Šī direktīva neattiecas uz līgumiem, kas paredzēti, lai dotu tiesības veikt kādu no 3. līdz 7. pantā minētajām darbībām, ja dalībvalstī, kurā attiecīgo darbību veic, uz to attiecas tieša konkurence tirgos, piekļuve kuriem nav ierobežota.

2. Lai piemērotu šā panta 1. punktu, jautājumu par to, vai uz kādu darbību attiecas vai neattiecas tieša konkurence, izlemj, pamatojoties uz kritērijiem, kas atbilst Līguma noteikumiem par konkurenci, piemēram, attiecīgo preču vai pakalpojumu raksturlielumi, alternatīvu preču vai pakalpojumu esamība, cenas un konkrēto preču vai pakalpojumu vairāk nekā viena piegādātāja faktiskā vai iespējamā klātbūtne.

[..]”

- ¹³ Direktīvas 2004/18 II sadaļas II nodaļas 3. iedaļā ir uzskaitīti līgumi, uz kuriem šī direktīva neattiecas. Šo līgumu skaitā ir līgumi ūdenssaimniecības, enerģētikas, transporta un pasta pakalpojumu jomā. 12. pantā, kas attiecas uz šiem līgumiem, noteikts:

“Šī direktīva neattiecas uz valsts līgumiem, kuru slēgšanas tiesības saskaņā ar Direktīvu 2004/17/EK piešķir līgumslēdzējas iestādes, kas realizē vienu vai vairākas minētās direktīvas 3. līdz 7. pantā noteiktās darbības, un kuru slēgšanas tiesības piešķir, lai veiktu šādas darbības, [..]

[..].”

- ¹⁴ Iepriekš minētā Kopienu tiesiskā regulējuma transponēšana Austrijas tiesībās tika veikta ar 2006. gada federālo likumu par publiskā iepirkuma līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūru (*Bundesvergabegesetz*).

Pamata prāva un prejudiciālie jautājumi

- 15 *Fernwärme Wien* tika nodibināta ar 1969. gada 22. janvāra aktu, lai Vīnes pilsētas teritorijā nodrošinātu dzīvokļu, sabiedrisko iestāžu, biroju un uzņēmumu siltumapgādi. Šai nolūkā tā no neatjaunojamiem resursiem iegūtas enerģijas vietā izmanto no atkritumu pārstrādes iegūto enerģiju.
- 16 *Fernwärme Wien*, kas ir juridiska persona, pilnībā pieder Vīnes pilsētai, kas ieceļ amatā un atceļ no amata uzņēmuma vadītājus un uzraudzības padomes locekļus. Turklāt ar *Kontrollamt der Stadt Wien* (Vīnes pilsētas Audita palāta) starpniecību pašvaldība kontrolē arī šā uzņēmuma ekonomisko un finansiālo vadību.
- 17 Vienlaikus ar pilsētas siltumapgādes darbību *Fernwärme Wien* nodarbojas arī ar dzesēšanu iekārtu ģenerālo plānošanu lielākiem nekustamā īpašuma projektiem. Veicot šo darbību, tā sastopas ar citu uzņēmumu konkurenci.
- 18 *Fernwärme Wien* 2006. gada 1. martā izsludināja konkursu par dzesēšanas iekārtu ierīkošanu iepilnānotajā Vīnes biroju un darījumu telpu centrā, norādot, ka valsts tiesību akti publiskā iepirkuma jomā šai iepirkuma procedūrai nav piemērojami. *Ing. Aigner* piedalījās šajā procedūrā, iesniedzot piedāvājumu. Pēc tam, kad tai 2006. gada 18. maijā tika paziņots, ka tās iesniegtais piedāvājums vairs netiks izskatīts, ņemot vērā nelabvēlīgu faktoru pastāvēšanu, tā šo lēmumu apstrīdēja iesniedzējtiesā, apgalvojot, ka ir jāpiemēro Kopienas noteikumi publiskā iepirkuma jomā.

19 Iesniedzējtiesa atzīmē, ka *Fernwärme Wien* darbība pilsētas siltumapgādes tīkla ekspluatācijas sfērā neapšaubāmi ietilpst Direktīvas 2004/17 piemērošanas jomā. Savukārt tās darbība dzesēšanas iekārtu sfērā šīs direktīvas piemērošanas jomā neietilpst. Tādējādi tā vaicā, vai arī uz šo pēdējo darbību attiecas minētās direktīvas noteikumi, *mutatis mutandis* piemērojot principus, kas noteikti 1998. gada 15. janvāra spriedumā lietā C-44/96 *Mannesmann Anlagenbau Austria* u.c. (*Recueil*, I-73. lpp., it īpaši 25. un 26. punkts), kas ir pieeja, kuru parasti doktrīnā sauc par “infekcijas teoriju”. Atbilstoši iesniedzējtiesas sniegtajai šā sprieduma interpretācijai tad, ja viena no subjekta darbībām ietilpst direktīvu par publisko iepirkumu piemērošanas jomā, arī uz visām citām šā subjekta darbībām neatkarīgi no to rūpnieciskā vai komerciālā rakstura attiecas direktīvas par šo jautājumu.

20 Gadījumā, ja iepriekš minētais spriedums lietā *Mannesmann Anlagenbau Austria* u.c. attiektos tikai uz līgumslēdzējām iestādēm un, konkrētāk — uz “publisko tiesību subjektu” tādā ziņā, ka tad, ja subjekts apmierina vispārējas vajadzības, kas nav rūpnieciskas vai komerciālas, tas ir jāuzskata par “publisko tiesību subjektu” Kopienų noteikumu izpratnē neatkarīgi no tā, vai tas vienlaicīgi veic citu darbību, kurai nepiemīt šis raksturs, iesniedzējtiesa jautā, vai *Fernwärme Wien* ir publisko tiesību subjekts, proti, līgumslēdzēja iestāde Direktīvas 2004/17 un Direktīvas 2004/18 izpratnē.

21 Visbeidzot, iesniedzējtiesa jautā, vai tad, ja subjekts veic darbību, kam nav rūpnieciska vai komerciāla rakstura, un paralēli veic darbības konkurences apstākļos, ir iespējams nodalīt šīs pēdējās darbības un tās neiekļaut Kopienų noteikumu par publisko iepirkumu piemērošanas jomā, ja var konstatēt šo divu darbību veidu nodalīšanu un tādējādi ekonomiskās saiknes starp tām nepastāvēšanu. Iesniedzējtiesa šajā sakarā atsauca uz ģenerāladvokāta Džeikobsa [*Jacobs*] 2005. gada 21. aprīļa secinājumu lietā C-174/03 *Impresa Portuale di Cagliari*, kurā tādēļ, ka tika atsaukts

lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu, 2006. gada 23. martā tika pieņemts rīkojums lietu izslēgt no reģistra, 68. punktu, kurā viņš šajā ziņā ierosinājis mikstināt iepriekš minētā sprieduma *Mannesmann Anlagenbau Austria* u.c. principu.

22 Nemot vērā šos apsvērumus, *Vergabekontrollsenat des Landes Wien* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

- “1) Vai Direktīva 2004/17/EK [..] ir interpretējama tādējādi, ka līgumslēdzējs, kas darbojas kādā no tās 3. pantā minētajām nozarēm, arī attiecībā uz citu darbību, kas veikta konkurences apstākļos, ir ietverams šīs direktīvas piemērošanas jomā?

- 2) Gadījumā, ja tas attiecas tikai uz līgumslēdzējām iestādēm — vai tāds uzņēmums kā *Fernwärme Wien* kvalificējams kā publisko tiesību subjekts Direktīvas 2004/17/EK vai Direktīvas 2004/18/EK [..] izpratnē, ja tas noteiktā apgabalā siltumapgādes pakalpojumus sniedz bez īstas konkurences, vai arī jāņem vērā telpu apkures tirgus, kas ietver arī tādus enerģijas avotus kā gāze, nafta, ogles u.tml.?

- 3) Vai konkurences apstākļos tādas sabiedrības, kura darbojas arī ārpus ražošanas vai tirdzniecības nozares, veikta darbība ir ietverama Direktīvas 2004/17/EK vai Direktīvas 2004/18/EK piemērošanas jomā, ja ar tādu iedarbīgu pasākumu veikšanu kā, piemēram, bilances un grāmatvedības nodalīšana, var izslēgt konkurences apstākļos veikto darbību savstarpēju subsidēšanu?”

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo jautājumu

- 23 Ar šo jautājumu iesniedzējtiesa vaicā, vai līgumslēdzējam Direktīvas 2004/17 izpratnē, kas veic darbības, kuras ietilpst kādā no šīs direktīvas 3.–7. pantā minētajām nozarēm, ir pienākums piemērot šajā direktīvā līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanai paredzēto procedūru saistībā ar darbībām, ko šis subjekts veic vienlaicīgi konkurences apstākļos nozarēs, uz kurām iepriekš minētie noteikumi neattiecas.
- 24 Lai atbildētu uz šo jautājumu, jāatzīmē, ka starp Direktīvu 2004/17 un Direktīvu 2004/18 pastāv ievērojamas atšķirības gan attiecībā uz personu loku, uz kurām attiecas šo direktīvu noteikumi, gan attiecībā uz šo direktīvu raksturu un piemērošanas jomu.
- 25 Kas attiecas, pirmkārt, uz to personu loku, kurām piemērojams šo direktīvu attiecīgais tiesiskais regulējums, jāatzīmē, ka atšķirībā no Direktīvas 2004/18, kura atbilstoši tās 1. panta 9. punkta pirmajai daļai ir piemērojama “līgumslēdzējam iestādām”, personas, uz kurām attiecas Direktīva 2004/17, tās 2. pantā nosauktas par “līgumslēdzējiem”. No tā paša 2. panta 2. punkta a) un b) apakšpunkta izriet, ka šī pēdējā direktīva attiecas ne tikai uz līgumslēdzējiem, kas ir “līgumslēdzējas iestādes”, bet arī uz tādiem, kas ir “publiski uzņēmumi” jeb uzņēmumi, kam ir “īpašas vai ekskluzīvas tiesības, ko piešķir dalībvalsts kompetentā iestāde”, tiktāl, ciktāl tie veic kādu no šīs direktīvas 3.–7. pantā paredzētajām darbībām.

- 26 Otrkārt, no Direktīvas 2004/17 2.–7. panta izriet, ka ar šo direktīvu veiktā koordinēšana neattiecas uz visām saimnieciskās darbības jomām, bet gan tikai uz konkrēti noteiktām nozarēm, uz ko turklāt norāda tas, ka šī direktīva parasti tiek saukta par “nozaru direktīvu”. Savukārt Direktīvas 2004/18 piemērošanas jomā ietilpst gandrīz visi saimnieciskās dzīves sektori, tādējādi pamatojot tās ierasto apzīmēšanu par “vispārējo direktīvu”.
- 27 Šādos apstākļos jau tagad jāatzīst, ka Direktīvas 2004/18 vispārējā piemērošanas joma un Direktīvas 2004/17 ierobežotā piemērošanas joma pieprasa, lai šīs pēdējās noteikumi tiktu interpretēti šauri.
- 28 Robežas starp šo divu direktīvu piemērošanas jomām iezīmē arī skaidri izteikti noteikumi. Tā Direktīvas 2004/17 20. panta 1. punktā noteikts, ka tā neattiecas uz līguma slēgšanas tiesībām, ko līgumslēdzēji piešķir mērķiem, kuri nav šīs pašas direktīvas 3.–7. pantā minēto darbību veikšana. Šim noteikumam atbilstošais Direktīvas 2004/18 noteikums ir 12. panta pirmā daļa, kurā noteikts, ka tā neattiecas uz līgumiem, kuru slēgšanas tiesības līgumslēdzējas iestādes, kas veic vienu vai vairākas Direktīvas 2004/17 3.–7. pantā noteiktās darbības, piešķir, lai veiktu šādas darbības.
- 29 Tādējādi Direktīvas 2004/17 piemērošanas joma ir noteikta šauri, kas neļauj tajā noteiktās procedūras piemērot ārpus šīs piemērošanas jomas.
- 30 Tādējādi iepriekš minētie noteikumi Direktīvas 2004/17 ietvaros neļauj piemērot par “infekcijas teoriju” saukto pieeju, kas tika izveidota kopš iepriekš minētā sprieduma

lietā *Mannesmann Anlagenbau Austria* u.c. Šo spriedumu Tiesa pasludināja saistībā ar Padomes 1993. gada 14. jūnija Direktīvu 93/37/EEK par to, kā koordinēt būvdarbu valsts līgumu piešķiršanas procedūras (OV L 199, 54. lpp.), proti, jomā, kas šobrīd ietilpst Direktīvas 2004/18 piemērošanas jomā.

31 Tādējādi, kā to pamatoti atzīmē it īpaši Austrijas, Ungārijas un Somijas valdības, kā arī Eiropas Kopienu Komisija, Direktīvas 2004/17 piemērošanas jomā ietilpst tikai tie publiskā iepirkuma līgumi, kurus subjekts, kas ir "līgumslēdzējs" šīs direktīvas izpratnē, noslēdz saistībā ar šīs direktīvas 3.–7. pantā uzskaitītajām darbībām un šo darbību veikšanai.

32 Turklāt šis secinājums izriet arī no 2005. gada 16. jūnija sprieduma apvienotajās lietās C-462/03 un C-463/03 *Strabag* un *Kostmann* (Krājums, I-5397. lpp., 37. punkts). Šajā spriedumā Tiesa nosprieda, ka, ja publiskā iepirkuma līgums neietilpst kādā no darbībām, uz kurām attiecas nozaru direktīva, to reglamentē direktīvas attiecīgi par būvdarbu, piegādes vai pakalpojumu publiskā iepirkuma līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūru.

33 Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, uz pirmo iesniedzējtiesas jautājumu jāatbild, ka līgumslēdzējam Direktīvas 2004/17 izpratnē ir pienākums piemērot šajā direktīvā paredzēto procedūru tikai tādu publiskā iepirkuma līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas gadījumā, kas ir saistīti ar šī subjekta darbību, ko tas veic vienā vai vairākās šīs direktīvas 3.–7. pantā minētajās nozarēs.

Par otro jautājumu

34 Ar savu otro jautājumu iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai tāds subjekts kā *Fernwärme Wien* kvalificējams kā publisko tiesību subjekts Direktīvas 2004/17 vai Direktīvas 2004/18 izpratnē.

- 35 Šajā sakarā jāatgādina — kā izriet no šā sprieduma 5. punkta, Direktīvas 2004/17 2. panta 1. punkta a) apakšpunkta otrā daļa un Direktīvas 2004/18 1. panta 9. punkta otrā daļa ietver identisku “publisko tiesību subjektu” definīciju.
- 36 No šiem noteikumiem izriet, ka ar “publisko tiesību subjektu” saprot jebkuru struktūru, kas, pirmkārt, nodibināta konkrētam mērķim apmierināt vispārējas vajadzības un neveic rūpnieciskas vai komerciālas darbības, otrkārt, kam ir juridiskas personas statuss un, treškārt, ko galvenokārt finansē valsts, reģionu vai pašvaldību iestādes vai citi publisko tiesību subjekti vai ko šie subjekti pārrauga, vai kam ir vadība, pārvalde vai uzraudzības padome, kurā vairāk nekā pusi locekļu ieceļ valsts, reģionu vai pašvaldību iestādes vai citi publisko tiesību subjekti. Atbilstoši Tiesas judikatūrai šiem trim nosacījumiem ir kumulatīvs raksturs (2001. gada 1. februāra spriedums lietā C-237/99 Komisija/Francija, *Recueil*, I-939. lpp., 40. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 37 Turklāt, ņemot vērā Kopienų direktīvu par publiskā iepirkuma līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūru mērķi it īpaši izslēgt iespēju, ka valsts, teritoriāla vai citu publisko tiesību subjektu finansēta vai kontrolēta organizācija ievēro citus, nevis komerciālus apsvērumus, “publisko tiesību subjektu” jēdziens jāinterpretē funkcionāli (šajā sakarā skat. 2007. gada 13. decembra spriedumu lietā C-337/06 *Bayerischer Rundfunk* u.c., Krājums, I-11173. lpp., 36. un 37. punkts un tajos minētā judikatūra).
- 38 Šajā gadījumā nav strīda, ka divi pēdējie šā sprieduma 36. punktā aplūkoti tiesiskajā regulējumā noteiktie kritēriji ir izpildīti, jo *Fernwärme Wien* ir juridiskas personas statuss un Vīnes pilsētai pilnībā pieder šīs struktūras kapitāla daļas, un tā kontrolē tās ekonomisko un finansiālo vadību. Tādējādi atliek noteikt, vai šī struktūra ir izveidota, lai apmierinātu vispārējas vajadzības, kam nav rūpnieciska vai komerciāla rakstura.

39 Attiecībā uz, pirmkārt, attiecīgās struktūras izveidošanas mērķi un apmierināto vajadzību raksturu jāatzīst — kā izriet no Tiesai iesniegtajiem lietas materiāliem, *Fernwärme Wien* tika izveidota ar konkrētu mērķi Vīnes pilsētas teritorijā nodrošināt dzīvokļu, sabiedrisko iestāžu, biroju un uzņēmumu siltumapgādi, izmantojot no atkritumu sadedzināšanas iegūto enerģiju. Tiesas sēdē tika atzīmēts, ka šī siltumapgādes sistēma apgādā apmēram 250 000 dzīvokļu, daudzus birojus un rūpniecības ēkas, kā arī gandrīz visas sabiedriskās ēkas. Nodrošināt pilsētas aglomerācijas siltumapgādi, ievērojot vides [aizsardzības] prasības, ir mērķis, kuram nepārprotami ir vispārējo interešu raksturs. Tādējādi nevar apšaubīt, ka *Fernwärme Wien* tika izveidota, lai apmierinātu vispārējas vajadzības.

40 Šajā ziņā nav nozīmes, ka šādas vajadzības apmierina vai var apmierināt arī privāti uzņēmumi. Svarīgi ir tas, ka runa ir par vajadzībām, kuras ar vispārējām interesēm saistītu apsvērumu dēļ valsts vai pašvaldība izvēlas visumā apmierināt pati vai attiecībā uz kurām tā vēlas saglabāt noteicošu ietekmi (šajā sakarā skat. 1998. gada 10. novembra spriedumu lietā *C-360/96 BFI Holding, Recueil*, I-6821. lpp., 44., 47., 51. un 53. punkts, kā arī 2001. gada 10. maija spriedumu apvienotajās lietās *C-223/99 un C-260/99 Agorà un Excelsior, Recueil*, I-3605. lpp., 37., 38. un 41. punkts).

41 Otrkārt, lai pārliecinātos, vai pamata lietā apmierinātajām vajadzībām nav rūpnieciska vai komerciāla rakstura, jāņem vērā tādu atbilstošo tiesisko un faktisko apstākļu kopums kā apstākļi, kas pastāvēja attiecīgās struktūras izveidošanas brīdī, un nosacījumi, ar kādiem tā veic savu darbību. Šajā sakarā it īpaši jāpārliecinās par to, vai attiecīgā struktūra savu darbību veic konkurences apstākļos (skat. 2003. gada 22. maija spriedumu lietā *C-18/01 Korhonen u.c., Recueil*, I-5321. lpp., 48. un 49. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).

42 Kā norādīts šā sprieduma 39. punktā, *Fernwärme Wien* tika izveidota ar konkrētu mērķi nodrošināt siltumapgādi Vīnes pilsētas teritorijā. Nav strīda, ka tās

nodibināšanai nebija mērķa gūt peļņu. Lai gan nav izslēgts, ka šī darbība var nest peļņu, kas tiek sadalīta dividenžu veidā šīs struktūras akcionāriem, šādas peļņas gūšana nav tās pamatmērķis (šajā sakarā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Korhonen* u.c., 54. punkts).

43 Turpinot: kas attiecas uz attiecīgo saimniecisko vidi jeb, citiem vārdiem runājot, atsauces tirgu, kas jāņem vērā, lai noteiktu, vai attiecīgā struktūra savas darbības veic konkurences apstākļos, jāņem vērā, kā to savu secinājumu 53. un 54. punktā ierosinājis ģenerāladvokāts, ievērojot “publisko tiesību subjekta” funkcionālo interpretāciju, nozare, kurai *Fernwärme Wien* tika izveidota, proti, pilsētas siltumapgāde, izmantojot atkritumu sadedzināšanas rezultātā iegūto enerģiju.

44 No iesniedzējtiesas lēmuma izriet, ka *Fernwärme Wien* šajā nozarē ir *de facto* kvazimonopola situācijā, jo divas citas sabiedrības, kas tajā darbojas, pēc lieluma ir niecīgas un tādējādi nevar būt reālas konkurentes. Turklāt šī nozare ir ļoti autonoma, jo pilsētas siltumapgādes sistēmu ar citu veidu enerģiju varētu aizstāt tikai ar lielām grūtībām, tā kā tas prasītu ievērojamus pārveidošanas darbus. Visbeidzot, Vīnes pilsēta šai sistēmai piešķir īpašu nozīmi arī vides apsvērumu dēļ. Tādējādi, ņemot vērā sabiedriskās domas spiedienu, tā nepieļautu tās likvidāciju pat tad, ja tās darbība nestu zaudējumus.

45 Ņemot vērā šīs dažādās iesniedzējtiesas sniegtās norādes, un, kā to atzīmējis ģenerāladvokāts savu secinājumu 57. punktā, *Fernwärme Wien* šobrīd ir vienīgais uzņēmums, kas aplūkotajā nozarē var apmierināt šādas vispārējās vajadzības, un tādējādi, piešķirot publiskā iepirkuma līguma slēgšanas tiesības, tas varētu ievērot apsvērumus, kas nav saimnieciska rakstura.

46 Iepriekš minētajos spriedumos lietā *BFI Holding* (49. punkts) un lietā *Agorà* un *Excelsior* (38. punkts) Tiesa atzīmēja, ka ievērojamas konkurences pastāvēšana var būt norāde, kas liecina par labu tam, ka nav runa par vispārējām vajadzībām, kurām nav rūpnieciska vai komerciāla rakstura. Pamata lietas apstākļos no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu skaidri izriet, ka šis kritērijs par konkurences pastāvēšanu nebūt nav izpildīts.

47 Šajā sakarā nav nozīmes tam, ka papildus uzdevumam apmierināt vispārējas intereses minētā struktūra veic arī citas darbības ar mērķi gūt peļņu, kamēr tā turpina apmierināt vispārējās vajadzības, kuras tai konkrēti ir pienākums apmierināt. Arī daļai, kāda šīs struktūras vispārējā darbībā ir ar mērķi gūt peļņu veiktajai darbībai, attiecībā uz tās kvalificēšanu par publisko tiesību subjektu nav nozīmes (šajā sakarā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Mannesmann Anlagenbau Austria* u.c., 25. punkts; 2003. gada 27. februāra spriedumu lietā *C-373/00 Adolf Truley*, *Recueil*, I-1931. lpp., 56. punkts, kā arī iepriekš minēto spriedumu lietā *Korhonen* u.c., 57. un 58. punkts).

48 Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, uz otro jautājumu jāatbild, ka tāda struktūra kā *Fernwärme Wien* ir jāuzskata par publisko tiesību subjektu Direktīvas 2004/17 2. panta 1. punkta a) apakšpunkta otrās daļas un Direktīvas 2004/18 1. panta 9. punkta otrās daļas izpratnē.

Par trešo jautājumu

49 Ar savu trešo jautājumu iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai visiem publiskā iepirkuma līgumiem, kurus piešķir struktūra, kura ir publisko tiesību subjekts Direktīvas

2004/17 vai Direktīvas 2004/18 izpratnē, jābūt piemērojamiem vienas vai otras direktīvas noteikumiem, ja ar iedarbīgu pasākumu veikšanu ir iespējams skaidri nodalīt darbību, ko šī struktūra veic, lai apmierinātu vispārējas vajadzības, no darbības, ko tā veic konkurences apstākļos, tādējādi izslēdzot šo divu darbību veidu savstarpēju subsidēšanu.

50 Šajā sakarā jāatgādina, ka šī jautājuma pamatā esošo problemātiku Tiesa pirmo reizi ir aplūkojusi lietā *Mannesmann Anlagenbau Austria* u.c., kurā tika pasludināts iepriekš minētais spriedums par Direktīvas 93/37 par būvdarbu publisko iepirkumu interpretāciju. Tiesa šā sprieduma 35. punktā nonāca pie secinājuma, ka jebkurai publiskā iepirkuma līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanai, ko veic struktūra, kam ir līgumslēdzējas iestādes statuss, ir jābūt piemērojamiem šīs direktīvas noteikumiem.

51 Tiesa šo nostāju attiecībā uz pakalpojumu publiskā iepirkuma līgumiem ir atkārtojusi iepriekš minētajā spriedumā lietā *BFI Holding* (55. un 56. punkts) un iepriekš minētajā spriedumā lietā *Korhonen* u.c. (57. un 58. punkts), kā arī attiecībā uz piegāžu publiskā iepirkuma līgumiem — iepriekš minētajā spriedumā lietā *Adolf Truley* (56. punkts). Šī nostāja ir piemērojama arī Direktīvai 2004/18, kura ir visu to agrāko direktīvu publiskā iepirkuma līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas jomā, kurām tā sekoja, noteikumu jauns formulējums (šajā sakarā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Bayerischer Rundfunk* u.c., 30. punkts).

52 Šis secinājums attiecas arī uz struktūrām, kuras izmanto grāmatvedību, kas ļauj iekšēji skaidri nodalīt darbību, ko tās veic, lai izpildītu savu uzdevumu apmierināt vispārējās vajadzības, no darbības, ko tās veic konkurences apstākļos.

53 Kā uzsvēris ģenerāladvokāts savu secinājumu 64. un 65. punktā, var pastāvēt nopietnas šaubas par to, vai realitātē ir iespējams veikt šādu vienas struktūras, kas

veido vienu juridisku personu, kurai ir vienots īpašums un kuras vadības un administratīvie lēmumi tiek pieņemti vienoti, dažādu darbību nodalīšanu, pat neņemot vērā daudzos praktiska rakstura šķēršļus attiecībā uz pilnīgās dažādu darbības jomu nodalīšanas un darbības ietilpšanas vienā vai otrā no šīm jomām iepriekšēju vai *a posteriori* kontroli.

54 Tādējādi, ņemot vērā tiesiskās drošības, pārskatāmības un paredzamības apsvērumus, kas reglamentē visu publiskā iepirkuma līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūru ieviešanu, jāpieturas pie šā sprieduma 50. un 51. punktā izklāstītās Tiesas judikatūras.

55 Tomēr, kā izriet no šā sprieduma 49. punkta, iesniedzējtiesas jautājums vienlaicīgi attiecas uz Direktīvu 2004/17 un Direktīvu 2004/18.

56 Šajā sakarā jāatzīmē, ka, izskatot otro prejudiciālo jautājumu, tika secināts, ka tāda struktūra kā *Fernwärme Wien* ir jāuzskata par publisko tiesību subjektu Direktīvas 2004/17 un Direktīvas 2004/18 izpratnē. Turklāt, izskatot pirmo prejudiciālo jautājumu, Tiesa nolēma, ka līgumslēdzējam Direktīvas 2004/17 izpratnē ir pienākums piemērot šajā direktīvā paredzēto procedūru tikai tādu publiskā iepirkuma līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūrai, kas ir saistīti ar šī subjekta darbību, ko tas veic vienā vai vairākās šīs direktīvas 3.–7. pantā minētajās nozarēs.

57 Jāprecizē, ka atbilstoši Tiesas judikatūrai Direktīva 2004/17 attiecas uz publiskā iepirkuma līgumu slēgšanas tiesībām, kas tiek piešķirtas šīs direktīvas 3.–7. pantā skaidri paredzētās darbības jomās, kā arī uz tādu publiskā iepirkuma līgumu slēgšanas tiesībām, kuri, lai gan tiem ir cits raksturs un tie tādējādi paši par sevi parasti ietilpst Direktīvas 2004/18 piemērošanas jomā, kalpo Direktīvā 2004/17 noteikto darbību

veikšanai (šajā sakarā skat. iepriekš minēto spriedumu apvienotajās lietās *Strabag un Kostmann*, 41. un 42. punkts).

58 Tādējādi uz publiskā iepirkuma līgumu slēgšanas tiesībām, ko piešķirusi tāda struktūra kā *Fernwärme Wien*, attiecas Direktīvā 2004/17 paredzētās procedūras tiktāl, ciktāl šiem līgumiem ir saikne ar darbību, ko tā veic šīs direktīvas 3.–7. pantā paredzētajās jomās. Savukārt uz visām citām šādas struktūras piešķirtām publiskā iepirkuma līgumu slēgšanas tiesībām, ko tā piešķirusi saistībā ar citu darbību veikšanu, attiecas Direktīvā 2004/18 noteiktās procedūras.

59 Tādējādi uz trešo jautājumu jāatbild, ka tādu publiskā iepirkuma līgumu slēgšanas tiesībām, ko piešķirusi struktūra, kurai ir publisko tiesību subjekta statuss Direktīvas 2004/17 un Direktīvas 2004/18 izpratnē, kuriem ir saikne ar to šīs struktūras darbību veikšanu, ko tā veic vienā vai vairākās nozarēs, kas minētas Direktīvas 2004/17 3.–7. pantā, ir jāpiemēro šajā direktīvā paredzētās procedūras. Savukārt uz visām citām šādas struktūras piešķirtām publiskā iepirkuma līgumu slēgšanas tiesībām, ko tā piešķirusi saistībā ar citu darbību veikšanu, attiecas Direktīvā 2004/18 noteiktās procedūras. Katra no šīm divām direktīvām ir piemērojama bez izšķirības darbībām, ko šī struktūra veic, lai izpildītu savu uzdevumu apmierināt vispārējās vajadzības, un darbībām, ko tā veic konkurences apstākļos, pat tad, ja pastāv grāmatvedība šīs struktūras darbību nodalīšanai, lai izslēgtu šo nozaru savstarpēju subsidēšanu.

Par tiesāšanās izdevumiem

60 Attiecībā uz pamata lietas dalībniekiem šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Tiesāšanās izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto lietas dalībnieku tiesāšanās izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (ceturtā palāta) nospriež:

- 1) līgumslēdzējam Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 31. marta Direktīvas 2004/17/EK, ar ko koordinē iepirkuma procedūras, kuras piemēro subjekti, kas darbojas ūdensapgādes, enerģētikas, transporta un pasta pakalpojumu nozarēs, izpratnē ir pienākums piemērot šajā direktīvā paredzēto procedūru tikai tādu publiskā iepirkuma līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas gadījumā, kas ir saistīti ar šī subjekta darbību, ko tas veic vienā vai vairākās šīs direktīvas 3.–7. pantā minētajās nozarēs;
- 2) tāda struktūra kā *Fernwärme Wien GmbH* ir jāuzskata par publisko tiesību subjektu Direktīvas 2004/17 2. panta 1. punkta a) apakšpunkta otrās daļas un Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 31. marta Direktīvas 2004/18/EK par to, kā koordinēt būvdarbu valsts līgumu, piegādes valsts līgumu un pakalpojumu valsts līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūru, 1. panta 9. punkta otrās daļas izpratnē;
- 3) tādu publiskā iepirkuma līgumu slēgšanas tiesībām, ko piešķirusi struktūra, kurai ir publisko tiesību subjekta statuss Direktīvas 2004/17 un Direktīvas 2004/18 izpratnē, kuriem ir saikne ar to šīs struktūras darbību veikšanu, ko tā veic vienā vai vairākās nozarēs, kas minētas Direktīvas 2004/17 3.–7. pantā, ir jāpiemēro šajā direktīvā paredzētās procedūras. Savukārt uz visām citām šādas struktūras piešķirtām publiskā iepirkuma līgumu slēgšanas tiesībām, ko tā piešķirusi saistībā ar citu darbību veikšanu, attiecas Direktīvā 2004/18 noteiktās procedūras. Katra no šīm divām direktīvām ir piemērojama bez izšķirības darbībām, ko šī struktūra veic, lai izpildītu savu uzdevumu apmierināt vispārējās vajadzības, un darbībām, ko tā veic konkurences apstākļos, pat tad, ja pastāv grāmatvedība šīs struktūras darbību nodalīšanai, lai izslēgtu šo nozaru savstarpēju subsidēšanu.

[Paraksti]